

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ,
МЕНЕДЖМЕНТУ І МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ ІННОВАЦІЙНОГО
ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

**МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ
ВІДНОСИНИ: БАКАЛАВРСЬКИЙ КУРС.
ЧАСТИНА ІІ, ТОМ ІІ**

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

Редакційна колегія

докт.екон.наук, професор І. М. Посохов
докт.екон.наук, професор В. Г. Дюжев
канд.екон.наук, професор О. Д. Матросов
канд.екон.наук, професор В. О. Черепанова
канд.екон.наук, доцент Я. А. Максименко
канд.екон.наук, доцент Л. С. Стригуль
докт.екон.наук, професор С. І. Архієреєв
канд.екон.наук, доцент Н. Б. Решетняк

УДК 339.9 (075)
М58

Редакційна колегія.

*І. М. Посохов, В. Г. Дюжев, В. О. Черепанова, О. Д. Матросов,
Я. А. Максименко, Л. С. Стригуль, С. І. Архієреєв, Н. Б. Решетняк.*

Рецензенти:

*Л. М. Таранюк, д-р. екон. наук, проф., професор кафедри економіки та бізнес-адміністрування (Сумський державний університет);
Д. А. Горовий, д-р. екон. наук, проф., завідувач кафедри міжнародної економіки (Харківський національний автомобільно-дорожній університет);
П. О. Іващенко, канд. екон. наук, доц., доцент кафедри статистики, обліку та аудиту (Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна).*

Рекомендовано до друку Вченою радою Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (протокол № 8 від листопада 2018 року).

М58 Міжнародні економічні відносини: бакалаврський курс : навч. посібник / За ред. І. М. Посохова, В. Г. Дюжева, В. О. Черепанової та ін. Частина II, Том II / За ред. С. І. Архієреєва, І. М. Посохова, Н. Б. Решетняк. - Харків : Видавництво Іванченка І. С., 2020. - 702 с.: іл.

ISBN 978-617-7675-39-5.

ISBN 978-617-7879-06-9 (Ч.ІІ, Т.ІІ).

Навчальний посібник досліджує науково-методичні та практичні питання удосконалення наукового забезпечення глобальних трансформаційних процесів в економіці та у галузі міжнародних економічних відносин. Представлені результати досліджень стану, тенденцій розвитку та сучасних проблем інтеграційних процесів, нових методів діяльності в умовах глобальної трансформації народного господарства та формування міждержавних ринкових утворень, розроблені відповідні рекомендації.

Призначений для наукових робітників, викладачів, аспірантів, студентів спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» та студентів інших економічних спеціальностей Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», а також для спеціалістів, які займаються дослідженнями проблем міжнародних економічних відносин та працюють у різних галузях економіки,

УДК 339.9 (075)

© Посохов І. М., Дюжев В. Г., Черепанова В. О.,
Матросов О. Д., Максименко Я. А.,
Стригуль Л. С., Архієреєв С.І.,
Решетняк Н. Б., 2019.

ISBN 978-617-7675-39-5
ISBN 978-617-7879-06-9 (Ч.ІІ, Т.ІІ)

© НТУ «ХПБ», 2019.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	12
РОЗДІЛ I. ІСТОРІЯ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ	13
Тема 1. ПРЕДМЕТ І МЕТОД ІСТОРІЇ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ	13
1.1. Предмет і метод історії економіки та економічної думки.....	13
1.2. Взаємозв'язок економічної історії та економічної думки.....	15
1.3. Періодизація історії економіки та економічної думки.....	16
Тема 2. ФОРМУВАННЯ ПЕРЕДУМОВ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ В КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ (XVI-ПЕРША ПОЛОВИНА XVII СТ.)	17
2.1. Економічні передумови і наслідки Великих географічних відкриттів.....	17
2.2. Первісне нагромадження капіталу.....	19
2.3. Характеристика соціально-економічних відносин в Україні в козацько-гетьманський період.....	20
2.4. Основні положення меркантилізму.....	22
Тема 3. РОЗВИТОК РИНКОВОГО ГОСПОДАРСТВА В ПЕРІОД СТАНОВЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ДЕРЖАВ (ДРУГА ПОЛОВИНА XVII ПЕРША ПОЛОВИНА XIX СТ.)	23
3.1. Становлення ринкової економіки в країнах європейської цивілізації. Виникнення і загальна характеристика класичної школи політичної економії.....	23
3.2. Економічні ідеї фізіократів.....	25
3.3. Промисловий переворот, його наслідки і особливості в різних країнах.....	26
3.4. Економічні погляди А. Сміта і Д. Рікардо.....	30
3.5. Економічні ідеї Ж. Б. Сея, Т. Мальтуса, Дж. С. Мілля.....	31
3.6. Економічне вчення марксизму.....	33
Тема 4. РИНКОВЕ ГОСПОДАРСТВО КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ В ПЕРІОД МОНОПОЛІСТИЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ (ДРУГА ПОЛОВИНА XIX - ПОЧАТОК XX СТ.)	35
4.1. Загальна характеристика розвитку господарств провідних країн західної Європи та США наприкінці XIX-початку XX ст.....	35
4.2. Методологія маржиналізму, етапи його розвитку.....	37
4.3. Виникнення інституціоналізму.....	39
Тема 5. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РИНКОВОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ В УКРАЇНІ (ДРУГА ПОЛ. XIX -ПОЧАТОК XX СТ.)	40
5.1. Вплив промислового перевороту і аграрних реформ на становлення ринкового господарства в Україні.....	40
5.2. Розвиток економічної думки в Україні в 2 пол. 19 ст. - на початку 20 ст.....	44

Тема 6. ГОСПОДАРСТВО ТА ЕКОНОМІЧНА ДУМКА В ПЕРІОД ДЕРЖАВНО МОНОПОЛІСТИЧНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ (ПЕРША ПОЛОВИНА ХХ СТ.)	46
6.1. Характерні риси розвитку господарств країн світу у 20-ті рр. ХХ ст.	46
6.2. Світова економічна криза 1929-1933 рр.	48
6.3. Економічна думка в першій половині ХХ ст.	50
Тема 7. РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІК ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ В СИСТЕМІ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА ПІД ВПЛИВОМ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ (ДРУГА ПОЛОВИНА ХХСТ.)	52
7.1. Економічний розвиток провідних національних економік у 50-70-х роках ХХ ст.	52
7.2. Розвиток світової економічної думки у 50-70-х роках ХХст.	55
Тема 8. СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО ТА ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ НА ЕТАПІ ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ (КІНЕЦЬ ХХ-ПОЧАТОК ХХІСТ.)	57
8.1. Тенденції розвитку світового господарства останньої третини ХХ-початку ХХІ ст. Інформаційно-технологічна революція та її наслідки.	57
8.2. Основні напрямки економічної думки в останній третині ХХ - на початку ХХІ ст.	62
Тема 9. ФОРМУВАННЯ ЗАСАД РИНКОВОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ (90-ТІ РОКИ ХХСТ.)	67
9.1. Реформування національної економіки та створення засад ринкового господарства в Україні.	67
9.2. Дослідження українськими вченими проблем ринкового реформування економіки України.	69
Тестові завдання до розділу І:	71
Питання для самоконтролю до розділу І	73
Список джерел Інформації	74
Розділ ІІ. ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ	75
Тема 1. Вступ до економічної теорії	75
1.1. Економіка як об'єкт вивчення і управління.	75
1.2. Ключові питання економічної теорії. Альтернативна вартість та крива виробничих можливостей.	76
1.3. Предмет і метод економічної теорії.	78
Тема 2. Суспільне виробництво	80
2.1. Сутність і структура суспільного виробництва.	80
2.2. Фактори суспільного виробництва.	83
2.3. Економічна ефективність виробництва та її показники.	86
Тема 3. Економічна система суспільства та відносини власності	91
3.1. Сутність і структура економічної системи.	91
3.2. Аналіз та типологія економічних систем.	92
3.3. Економічний зміст власності, її місце і роль в економічній системі.	96

3.4. Типи, види та форми власності.....	100
Тема 4. Ринкова економічна система.....	102
4.1. Сутність ринку.....	102
4.2. Закони функціонування ринку.....	104
4.3. Види ринків.....	107
4.4. Інфраструктура ринку.....	110
Тема 5. Теорія грошей.....	114
5.1. Виникнення грошей.....	114
5.2. Суть, функції та види грошей.....	116
5.3. Грошові агрегати.....	119
Тема 6. Теорія фірми.....	120
6.1. Економічна природа фірми.....	120
6.2. Основні типи фірм.....	124
6.3. Малі, середні та великі фірми.....	130
Тема 7. Національне господарство та кругообіг.....	131
7.1. Процес кругообігу продуктів і доходів.....	131
7.2 Національна економіка України.....	134
Тема 8. Доходи та їх розподіл.....	138
8.1. Функціональний розподіл доходів.....	138
8.2. Основні види доходів.....	139
Тема 9. Держава в економічній системі.....	144
9.1. Економічні функції держави.....	144
9.2. Форми і методи ДРЕ.....	150
9.3. Держава і ринок: досвід взаємодії в розвинутих країнах.....	153
Тема 10. Соціальна політика.....	154
10.1. Сутність соціальної політики, її цілі і основні моделі.....	154
10.2 Основні показники соціальної політики.....	160
10.3. Регулювання ринку праці та зайнятості населення.....	161
10.4. Регулювання реальних доходів і споживання населення.....	162
10.5. Соціальний захист населення та розвиток соціальної інфраструктури.....	164
Тема 11. Світове господарство.....	166
11.1 Світове господарство: виникнення, сутність, характеристика.....	166
11.2. Міжнародний поділ праці, міжнародна спеціалізація та кооперація.....	168
11.3. Тенденції розвитку світового господарства.....	170
11.4. Проблеми інтеграції України до світового господарства.....	176
Тема 12. Основні форми світо господарських зв'язків.....	180
12.1. Міжнародна торгівля і принцип порівняльних переваг.....	180
12.2. Свобода торгівлі і протекціонізм.....	181
12.3. Переміщення факторів виробництва.....	183
12.4. Міжнародні валютні відносини і валютні системи.....	188

Тема 13. Економічні аспекти глобальних проблем	192
13.1. Сутність та фактори глобалізації.....	196
13.2. Наслідки та прояви глобалізації.....	196
13.3. Україна в системі глобалізації економіки.....	200
Тестові завдання до розділу II.....	205
Питання для самоконтролю до розділу II.....	208
Список джерел інформації.....	209
РОЗДІЛ III. МІКРОЕКОНОМІКА	210
Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки	210
1.1 Мікроекономіка в системі економічних наук.....	210
1.2 Мікросистема та її основні характеристики.....	211
Тема 2. Попит, пропозиція та їх взаємодія	213
2.1. Модель попиту.....	213
2.2. Модель пропозиції.....	216
2.3. Встановлення ринкової рівноваги.....	218
Тема 3. Еластичність попиту і пропозиції	223
3.1. Поняття еластичності. Цінова еластичність попиту.....	223
3.2. Нецінова еластичність попиту.....	226
3.3. Цінова еластичність пропозиції.....	227
Тема 4. Теорія споживацького вибору	228
4.1. Корисність. Закон спадної граничної корисності.....	228
4.2. Споживацькі переваги та криві байдужості.....	231
4.3. Бюджетні обмеження.....	234
4.4. Оптимальний споживацький вибір.....	235
Тема 5. Моделювання поведінки споживача на ринку товарів	236
5.1. Реакція споживача на зміну доходу. Крива «дохід-споживання».....	236
5.2. Криві Енгеля.....	238
5.3. Реакція споживача на зміну ціни. Крива «ціна-споживання».....	239
5.4. Ефект доходу та ефект заміщення. Парадокс Гіффена.....	241
Тема 6. Теорія виробництва	242
6.1. Виробництво та виробнича функція.....	242
6.2. Взаємозамінність ресурсів та оптимум виробника.....	246
6.3. Зміна масштабу виробництва в довгостроковому періоді.....	250
Тема 7. Виробництво та теорія витрат	251
7.1. Витрати виробництва.....	251
7.2. Доходи виробництва.....	253
7.3. Витрати фірми в короткостроковому періоді.....	254
7.4. Витрати фірми в довгостроковому періоді.....	257
7.5. Трансакційні витрати.....	259
Тема 8. Ринок досконалої конкуренції	260
8.1. Основні риси ринку досконалої конкуренції.....	260

8.2. Особливості економічної стратегії фірми в короткостроковому періоді.....	262
8.3. Стратегія фірми в довгостроковому періоді. Переваги конкурентного ринку.....	264
Тема 9. Монополійний ринок.....	266
9.1. Характерні риси монополії.....	266
9.2. Визначення ціни та обсягів виробництва.....	268
9.3. Регулювання монополії.....	270
Тема 10. Олігополістичний ринок.....	271
10.1. Ознаки олігополії.....	271
10.2. Основні моделі олігополії.....	272
Тема 11. Ринок монополістичної конкуренції.....	274
11.1. Основні риси монополістичної конкуренції.....	274
11.2. Максимізація прибутку в умовах монополістичної конкуренції.....	275
11.3. Монополістична конкуренція та ефективність.....	278
Тема 12. Утворення похідного попиту на ресурси.....	282
12.1. Теорія граничної продуктивності та попит на ресурси.....	282
12.2. Фактори, які впливають на зміни в попиті на ресурси.....	285
12.3. Оптимальне співвідношення ресурсів. Правила максимізації прибутку та мінімізації витрат.....	286
Тема 13. Ціноутворення на ринку ресурсів.....	289
13.1. Визначення заробітної плати.....	289
13.2. Економічна рента та механізм її формування.....	293
13.3. Позичковий відсоток як дохід на фактор капіталу.....	294
13.4. Підприємницький дохід та економічний прибуток.....	295
Тема 14. Загальна рівновага конкурентних ринків.....	296
14.1. Аналіз часткової та загальної рівноваги.....	296
14.2. Діаграма Еджворта.....	296
14.3. Ефективність виробництва.....	298
14.4. Обмін та ефективність розподілу.....	299
Тестові завдання до розділу III.....	302
Список джерел інформації.....	306
РОЗДІЛ IV. МАКРОЕКОНОМІКА.....	307
Тема 1. Макроекономіка як наука.....	307
1.1. Історія виникнення макроекономіки.....	307
1.2. Предмет й основні цілі макроекономіки.....	308
1-3. Методологія макроекономічного аналізу.....	313
Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.....	316
2.1. Система національних рахунків.....	316

2.2. Суть ВВП і проблеми його підрахунку.....	317
2.3. Методи підрахунку ВВП.....	320
2.4. Номінальний і реальний ВВП.....	322
Тема 3. Товарний ринок.....	324
3.1. Модель економічного кругообігу. Сукупний попит.....	324
3.2. Сукупна пропозиція.....	327
3.3. Взаємодія сукупного попиту і сукупної пропозиції. Макроекономічна рівновага.....	330
Тема 4. Грошовий ринок.....	333
4.1. Сутність грошового ринку.....	333
4.2. Попит та пропозиція грошей.....	336
4.3. Механізм грошового ринку.....	341
Тема 5. Ринок праці.....	343
5.1. Зайнятість і безробіття. Класифікація безробіття.....	343
5.2. Попит, пропозиція і рівновага на ринку праці.....	348
5.3. Державна політика зайнятості та її соціально-економічні наслідки.....	352
Тема 6. Інфляційний механізм.....	355
6.1. Сутність та види інфляції.....	355
6.2. Причини і наслідки інфляції.....	358
Тема 7. Споживання домогосподарств.....	361
7.1. Споживання та заощадження.....	361
7.2. Диференціація доходів та крива Лоренца.....	364
7.3. Кейнсіанська функція споживання та функція заощадження.....	366
Тема 8. Приватні інвестиції.....	369
8.1. Інвестиційні функції.....	369
8.2. Заощадження та інвестиції.....	373
Тема 9. Сукупні витрати і ВВП.....	376
9.1. Методи визначення рівноважного ВВП.....	376
9.2. Мультиплікатор витрат в закритій економіці.....	380
9.3. Рівновага нарівні потенційного ВВП, «рецесійний» та «інфляційний» розриви.....	381
Тема 10. Економічна динаміка.....	384
10.1. Джерела економічного зростання.....	384
10.2. Проблеми економічного зростання в Україні.....	388
10.3. Циклічний характер економічного розвитку.....	391
Тема 11. Держава в системі макроекономічного регулювання.....	395
11.1. Еволюція розуміння ролі держави у макроекономічному регулюванні.....	395
11.2. Взаємодія ринкової економіки з державою. Основні функції держави як суб'єкта макроекономічного регулювання.....	397

11.3. Вплив держави на макроекономічну рівновагу у класичній та кейнсіанській традиціях.....	399
Тема 12. Бюджетно-податкова політика.....	401
12.1. Сутність, цілі та інструменти бюджетно-податкової політики.....	401
12.2. Сутність і причини бюджетного дефіциту й державного боргу.....	402
Тема 13. Монетарна політика.....	405
13.1. Сутність та види монетарної політики.....	405
13.2. Інструменти грошово-кредитної політики.....	406
Тема 14. Зовнішньоекономічна діяльність.....	410
14.1. Платіжний баланс: макроекономічне значення, основні статті й структура.....	410
14.2. Валютний курс і його різновиди. Еволюція валютної системи.....	417
Тестові завдання до розділу IV.....	425
Питання для самоконтролю до розділу IV.....	428
Список джерел інформації.....	429
РОЗДІЛ V. ОСНОВИ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ І МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН.....	430
Тема 1. Предмет і завдання курсу.....	430
1.1. Предмет курсу. Міжнародна економіка як наука та система знань.....	430
1.2. Системність та об'єктивність міжнародних економічних відносин.....	435
Тема 2. Міжнародний поділ праці.....	444
2.1. Сутність та фактори розвитку міжнародного поділу праці.....	444
2.2. Форми і напрями міжнародної спеціалізації та кооперації виробництва.....	447
2.3. Порівняльні та конкурентні переваги економіки У країни.....	452
Тема 3. Міжнародна торгівля як головна форма мев та її регулювання.....	454
3.1. Суть, структура та показники міжнародної торгівлі.....	454
3.2. Еволюція теорій міжнародної торгівлі.....	456
3.3. Напрямки та інструменти зовнішньоторговельної політики держави ...	461
Тема 4. Міжнародні економічні відносини у сфері міжнародного бізнесу.....	469
4.1. Суть, мотивація та види міжнародного бізнесу.....	469
4.2. Спільні підприємництва: особливості і динаміка розвитку.....	472
4.3. Генезис транснаціональних корпорацій.....	476
Тема 5. Світова валютна система й міжнародні валютно- фінансові відносини.....	480
5.1. Світова валютна система та її основні елементи.....	480
5.2. Еволюція світової валютної системи.....	485
5.3. Платіжний баланс та його структура.....	491
5.4. Міжнародні організації з регулювання валютних відносин.....	494
Тестові завдання до розділу V.....	498
Питання для самоконтролю до розділу V.....	500

Список джерел інформації.....	501
РОЗДІЛ VI Основи менеджменту міжнародних відносин.....	502
Тема 1. Менеджмент: сутність та основні поняття.....	502
Тема 2. Внутрішнє середовище організації.....	503
Тема 3. Зовнішнє оточення в бізнесі; основні фактори.....	504
Тема 4. Стратегічне планування діяльності підприємства.....	505
Тема 5. Методи реалізації стратегії підприємства.....	505
Тема 6. Організація в системі управління.....	506
Тема 7. Організаційні структури управління.....	506
Тема 8. Мотивація як основна функція менеджменту.....	507
Тема 9. Контроль як загальна функція менеджменту: облік, аналіз, регулювання.....	513
Тема 10. Комунікаційні процеси: сутність, роль у процесі упра вління.....	520
Тема 11. Підходи в прийнятті рішень.....	523
Тема 12. Моделювання та застосування моделей в управлінні.....	528
Тема 13. Лідерство і види влади.....	530
Тема 14. Групова динаміка.....	538
Тема 15. Організаційні зміни, управління конфліктами та стресами, ефективність менеджменту.....	539
Тема 16. Соціальна відповідальність менеджменту та культура корпорацій.....	540
Список джерел інформації.....	549
РОЗДІЛ VII. ЕЛЕКТРОННА КОМЕРЦІЯ.....	550
Тема 1. Розвиток інформаційної економіки в умовах побудови інформаційного суспільства.....	550
Тема 2. Основи теорії міжнародної електронної торгівлі.....	556
Тема 3. Основи ведення комерційної діяльності в мережі інтернет.....	559
Тема 4. Види електронного бізнесу.....	561
Тема 5. Електронна комерція як складова міжнародної електронної торгівлі.....	566
Тема 6. Ведення комерційної діяльності в міжнародній електронній комерції через посередників.....	571
Тема 7. Системи електронної комерції у споживчому секторі.....	580
Тема 8. Електронні платіжні системи.....	583
Тема 9. Інтернет-реклама.....	587
Тема 10. Перспективи розвитку електронної комерції.....	590
Список джерел інформації.....	594
РОЗДІЛ VIII> ОСНОВИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	596
Тема 1. Зовнішньоекономічна діяльність суб'єктів ринкових відносин.....	596
Тема 2. Регулювання ЗЕД.....	600
Тема 3. Митне регулювання.....	607
Тема 4. Валютне регулювання.....	611

Тема 5 Формування виходу підприємств на зовнішній ринок.....	620
Тема 6. Форми зустрічної торгівлі	624
Тема 7. Експортно-імпорتنі операції і порядок їх укладання	629
Тема 8. Посередницькі операції на зовнішніх ринках	636
Тема 9. Орендні операції в ЗЕД	646
Тема 10. Організація і техніка підготовки, укладання і виконання зовнішньоекономічних контрактів	651
Тема 11. Структура і зміст міжнародних контрактів купівлі-продажу ...	655
Тема 12. Ціна товару, валютні та фінансові умови контрактів, умови платежу, форми розрахунків	667
Тема 13. Організація і функціонування підприємств з іноземним капіталом	678
Тема 14. Організація і технологія міжнародних перевезень	682
Тема 15 Маркетингові дослідження зовнішнього ринку при здійсненні експортно-імпорتنих операцій	687
Тема 16 Економічна ефективність ЗЕД	692
Список джерел інформації.....	696
Питання для самоконтролю до розділу VIII.....	697